

Met spandoeken laten boeren zien dat ze het niet eens zijn met de stikstofplannen van het kabinet.

FOTO: ANP

Deelnemers arriveren via snelweg A1 in Stroe. In het midden van het land ontstond een verkeerschaos door alle trekkers.

Boeren zijn massaal naar Stroe gekomen om het statement van de gezamenlijke partijen te ondersteunen.

FOTO: ANP

Agractie-voorzitter Bart Kemp spreekt de menigte toe in Stroe. Hij noemde de actie een 'generale repetitie'.

Onderzoek Trouw: begrip voor boeren stijgt

Amsterdam – Bijna de helft van de Nederlanders staat achter de boerenprotesten, dat is een toename ten opzichte van oktober. Tegelijk maakt ruim de helft van de Nederlanders zich wel zorgen over de uitstoot van stikstof. Dat aantal is iets gedaald. Dat blijkt uit onderzoek door I&O research in opdracht van dagblad Trouw.

De steun voor boerenprotesten is toegenomen van 38% naar 45%, blijkt uit het onderzoek. Iets minder dan een kwart van de ondervraagden vindt dat het kabinet minder actie moet ondernemen tegen de stikstofuitstoot. Een veel grotere groep, bijna de helft (44%), vindt dat er meer actie

vanuit het kabinet tegen de stikstofuitstoot moet komen. Maar dat aantal neemt af; in oktober was dat nog 60%. Een kwart van de ondervraagden vindt dat het huidige stikstofplan zonder aanpassingen doorgevoerd moet worden.

Uit de peiling blijkt een duidelijke afkeer van demonstreren bij de woning van een minister. Twee derde noemt zo'n protest onacceptabel, 17% vindt dat niet.

Politieke voorkeur

Steun voor de boeren hangt nauw samen met politieke voorkeur, concludeert I&O Research. Kiezers van rechts-conservatieve partijen als Fo-

rum voor Democratie, BBB, PVV, SGP en Ja21 staan achter de boeren. Opmerkelijk is dat ook bij veel linkse partijen, zoals de Partij voor de Dieren, GroenLinks en de PvdA, het begrip voor de boze boer de afgelopen maanden iets is toegenomen. Maar bij deze partijen heeft de overgrote meerderheid nog altijd géén begrip voor demonstrerende boeren. Kiezers van CDA, SP, VVD en CU nemen een middenpositie in, hier is sterke verdeeldheid. Verder is in steden en onder hoog opgeleide Nederlanders de steun minder.

Aan het onderzoek, dat gehouden is in de periode van 17 tot 20 juni, deden 2.188 mensen mee.

COLUMN
Jesse Markus

Voedselzekerheid

Het thema voedselzekerheid is weer helemaal terug in de actualiteit. Dit is begonnen met de coronapandemie, waar de wereldwijde voedselhandel verstoord is geraakt door de vele lockdowns. Het onderwerp is echter nog urgenter geworden door de oorlog in Oekraïne.

Het wereldwijde voedselsysteem blijkt fragiel te zijn en een bedreiging voor de voedselvoorziening in veel landen. Zo zijn veel landen afhankelijk van granen uit Oekraïne.

Desondanks luidt het adagium 'never waste a good crisis'. Dit geldt juist ook voor de voedselcrisis – een crisis in de voedselvoorziening – waar er meerdere wegen voorwaarts zijn. De belangrijkste is het meest urgent – maar vergt ook de langste adem – en dat is het verkorten van de voedselketens. Op dit moment is een keten van een gemiddelde maaltijd volgens Barbara Baarsma van de Rabobank ongeveer 30.000 kilometer.

Een kortere voedselketen is niet alleen een oplossing

voor de kwetsbaarheid van het voedselsysteem, maar levert ook andere voordelen op. Zo kan door kortere ketens de kringloop makkelijker worden gesloten doordat voedsel lokaal wordt geproduceerd. Daarnaast is een kortere reis van het voedsel duurzamer doordat er bijvoorbeeld minder

transportkilometers zijn.

Toch zijn er ook veel uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan de aangepaste logistiek, de bestaande (Europese) subsidiestromen die hier niet op ingespeeld zijn en de kennisontwikkeling die nodig is voor meer hoogwaardig, lokaal geproduceerd voedsel.

Naast kortere ketens zijn er ook nog andere oplossingen denkbaar om voedselzekerheid te waarborgen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het stimuleren van de markt voor eiwitvervangers of het tegengaan van voedselverspilling. Daarnaast zouden telers zich meer in kunnen zetten voor het produceren van betaalbaar eten met een hogere voedingswaarde.

Er zijn genoeg oplossingen voorhanden om de wereldwijde voedselcrisis het hoofd te bieden. Het vergt echter politieke durf en een lange adem om deze oplossingen nu op te pakken.

Jesse Markus is adviseur public affairs bij Schuttelaar & Partners in agribusiness en life sciences & healthy living

Brussel: minder gewasbeschermingsmiddelen, meer natuur

Brussel – De Europese natuur moet worden hersteld, in steden en op het platteland. Tegelijk moet het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen aan banden worden gelegd. De Europese Commissie heeft daarvoor gisteren twee wetsvoorstellen gepresenteerd.

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet in 2030 met de helft worden verminderd ten opzichte van de jaren 2015-'17. De Europese Commissie wil wetgeving introduceren die voor alle lidstaten geldt, zodat niet elk land zijn eigen invulling geeft. Europese verordeningen hebben een rechtstreekse werking, Europese richtlijnen moeten door de lidstaten in eigen wetgeving worden omgezet.

De wetgeving regelt ook dat boeren geïntegreerde gewasbescherming moeten toepassen, dat preventie en natuurlijke bestrijding de eerste inzet is en dat de toepassing van chemische middelen het laatste redmiddel is. Die insteek sluit aan bij de toe-

komstvisie gewasbescherming 2030, waarover sector en overheid in 2019 een akkoord sloten.

De Europese Commissie stelt dat laagrisico-middelen beschikbaar moeten komen als alternatief voor chemische bestrijding. Precisielandbouw is een van de landbouwmethoden die het gebruik van chemische middelen mede kunnen helpen terugdringen, aldus de Europese Commissie.

Tegelijk met de plannen voor verminderd gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen presenteert de Europese Commissie wetgeving voor natuurherstel. Daarin worden doelen gesteld voor het natuurherstel, die in 2050 moeten worden bereikt. Het gaat onder andere om de vernatting van veenweidegebieden, het herstel van natuurlijk grasland en het herstel van de rivierenloop. Er staan ook doelen over het minimaal areaal groen in steden.

Lidstaten moeten een nationaal herstelplan maken, waarbij weten-

FOTO: DENNIS WISSE

Bert-Jan Ruissen noemt de Europese plannen voor natuurherstel 'een recept voor misoogsten'.

schappers, het publiek en belanghebbenden betrokken worden.

Eurocommissaris Frans Timmermans zegt bij de presentatie dat de natuur van levensbelang is voor de economie. "De klimaat- en biodiversiteitscrises bedreigen het fundament van het leven op aarde", zegt hij. "Vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen helpt de natuur te herstellen en beschermt de mensen die met die chemicaliën moeten werken."

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) moet mede dienen om boeren financieel te ondersteunen bij de extra kosten, stelt Stella Kyriakides, Europees Commissaris voor Gezondheid en Voedselveiligheid. "We moeten het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen verminderen om onze bodem, lucht en voedsel en uiteindelijk de gezondheid van onze burgers. Voor het eerst zullen we het gebruik van bestrijdingsmiddelen in publieke tuinen en speelterreinen verbieden, zodat we ervan zijn verzekerd dat we minder worden blootgesteld. Het GLB zal boeren financieel ondersteunen om alle kosten van de nieuwe regels te dekken. Niemand wordt achtergelaten."

CDA-Europarlementariër Annie Schrijer-Pierik zegt in een eerste reactie dat dit niet het moment is om met wetsvoorstellen te komen voor de vermindering van bestrijdingsmiddelen en het herstel van natuur. "We zitten midden in de ergste voedselcrisis van onze eeuw. Dan moet de Europe-

se Commissie geen nieuwe wetgeving invoeren die de voedselproductie in Europa gevoelig kan verminderen." De CDA'er wijst erop dat al sinds de eerste publicatie van de ambities van de Europese Commissie door het Europees Parlement is aangedrongen op een doorrekening van de plannen. "Tot nu toe hebben we nog geen grondige effectbeoordeling gezien. Hoe kan de Europese Commissie verwachten dat we deze wetgeving goedkeuren zonder dat we de gevolgen voor onder meer de voedselproductie en de leefbaarheid van het platteland kennen?"

SGP'er Bert-Jan Ruissen noemt de plannen 'een recept voor misoogsten'. "Natuurlijk moeten we blijven werken aan het verminderen van afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen. Maar niet op deze rigide manier. Het ene na het andere middel wordt verboden, maar er komen nauwelijks nieuwe voor terug. Timmermans zou juist daarop moeten inzetten."